

Asia: VN/1001/2020

Hallituksen esitysluonnos laajakaistarakentamisen tuesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lausunto hallituksen esitysluonnoksesta laajakaistarakentamisen tueksi

Liikenne- ja viestintäministeriö valmistelee hallituksen esitystä laajakaistarakentamisen tuesta ja pyytää siitä lausuntoja esitysluonnoksesta. Hallituksen esitysluonnoksessa ehdotettu laki mahdollistaisi laajakaistarakentamisen tukemisen valtion varoista. Laki sisältäisi säännökset tuen myöntämisen ja maksamisen edellytyksistä sekä toimivaltaisesta tukiviranomaisesta ja tämän tehtävistä.

Laajakaistarakentamisen tukeminen mahdollistettaisiin alueilla, joilla nopean laajakaistan kaupallista tarjontaa ei ole. Kaupallisesti tarjolla olevat laajakaistayhteydet sekä suunnitelmat sellaisten rakentamiseksi kartoitettaisiin ennen valtiontuen julkista hakumenettelyä.

Hallituksen esitysluonnos liittyy pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman strategiseen kokonaisuuteen elinvoimainen Suomi. Hallitusohjelman mukaan laajakaistatukiohjelmaa jatketaan. Ohjelma suunataan alueille, joille kaupallista laajakaistaa ei ole tulossa ennen vuotta 2025 ja siinä huomioidaan myös taajamien ongelmat.

Suomessa on tuettu laajakaistarakentamista julkisella tuella vuoden 2010 alusta, jolloin laajakaistarakentamisen tuesta haja-asutusalueilla annettu laki (1186/2009) tuli voimaan. Tukiohjelmaan liittyvä tukihakemus on tullut tehdä Liikenne- ja viestintävirastolle vuoden 2018 loppuun mennessä.

Suomen tavoitteena on digitaalisen infrastruktuurin kehitys vähintään Euroopan unionin laajakaistatavoitteiden mukaisesti. Euroopan komission vuodelle 2025 asettamien tavoitteiden mukaisesti eurooppalaisilla kotitalouksilla niin kaupungeissa kuin maaseudullakin olisi oltava mahdollisuus käyttää yhteyksiä, joiden siirtonopeus on vähintään 100 Mbit/s ja joka voidaan kasvattaa yhteen gigabittiin sekunnissa.

Esityksen tavoitteena on mahdollistaa julkisen tuen myöntäminen nopeiden laajakaistayhteyksien rakentamiseen alueilla, joille niitä ei markkinaehtoisesti rakenneta. Nyt esitetyllä tuella nopeiden laajakaistayhteyksien piiriin olisi tavoitteena saada noin 10 000 uutta kotitaloutta.

Kunnanjohtaja ehdotus

Mäntyharjun kunnanhallitus pitää hyvänä periaatteena, että julkista tukea voi saada laajakaistayhteyksien kehittämiseksi alueille, joilla ei ole vastaavaa kaupallista tarjontaa. Kaikille alueille ei ole markkinaehtoisesti kannattavaa investoida nopeiden yhteyksien rakentamiseen esimerkiksi alhaisten tilaajamäärien ja pitkien etäisyyksien vuoksi. Näin ollen markkinaehtoisesti nopeiden viestintäyhteyksien piiriin pääsevien ja aiemmalla tukiohjelmalla nopean liittymän saaneiden alueiden väliin on jäänyt paljon kansalaisia, joille tulisi myös mahdollistaa edistyksellisten viestintäyhteyksien saatavuus.

Hyvät tietoliikenneyhteydet mahdollistavat tehokkaan etätyöskentelyn. Harvaanasutuilla seuduilla ja myös taajamissa oleville yrityksille koko maan kattavat nopeat tietoliikenneyhteydet mahdollistavat sujuvan yhteydenpidon yhteistyökumppaneiden ja asiakkaiden välillä huolimatta sijaintipaikasta. Samoin tuotanto edellyttää nykyään häiriöttömiä ja toimintavarmoja yhteyksiä.

Kuten esityksessäkin todetaan, on kiinteiden yhteyksien paremmasta saatavuudesta hyötyä yleisesti alueen yritystoiminnalle sekä alueen kehittymiselle ja elinvoimalle. Nopeiden ja luotettavien yhteyksien välttämättömyys koko Suomessa on korostunut kevään 2020 aikana, kun suuri osa suomalaisista on siirtynyt etätyöskentelyyn.

Haja-asutusalueiden laajakaistapalveluiden suurin haaste on vähäinen asiakasmäärä ja siksi kaiken asiakaspotentiaalin hyödyntäminen on keskeistä. Laista tulee poistaa tarpeeton jaottelu vakituisiin ja vapaa-ajanasukkaisiin. Koko Etelä-Savossa on yli 48 000 vapaa-ajanasuntoa ja Mäntyharjussa 5 000 vapaa-ajanasuntoa, jotka tukikelpoisina lisäävät merkittävästi yhteyksien kysyntäpotentiaalia ja näin edistetään sekä hankkeiden toteutumista että etätyön tekemisen ja monipaikkaisen asumisen mahdollisuuksia.

Esityksen lähtökohtana on, että myös kunnat tarvittaessa osallistuisivat kunnan haja-asutusalueille sijoittuvien laajakaistahankkeiden rahoitukseen. Esityksessä ei asetettaisi kunnille velvollisuutta

tähän, vaan asia jäisi kunnan omaan harkintaan. Käytännössä kuitenkin esityksen mukaan hankkeiden toteuttamisen edellytyksenä on kuntien osallistuminen hankkeiden rahoituksen.

Kuntien maksuosuus on 33, 22 tai 8 prosenttia riippuen kunnan väestö- ja aluerakenteesta sekä taloudellisesta kantokyvystä. Vaikka hankkeiden toteuttaminen perustuu vapaaehtoisuuteen tuo vaatimus kuntien osallistumisesta hankkeiden kustannuksiin käytännössä uuden menoerän kuntatalouteen, mikä tässä kuntataloustilanteessa on enemmän kuin haasteellista. Mäntyharjun kunnanhallitus tiedostaa, että nopeat ja toimintavarmat tietoliikenneyhteydet ovat välttämättömiä nyky-yhteiskunnan toiminnalle, mutta ensisijainen vastuu niiden rahoituksesta tulee kuulua hallitusohjelman tavoitteiden myötä valtiolle niiden alueiden osalta, jossa ne eivät markkinaehtoisesti toteudu.

Lakiluonnoksen perusteluissa sivulla 17 on nostettu esille kunnan maksuosuuden (8, 22 tai 33 %) asemesta vaihtoehtoinen laajakaistarakentamisen tuen toteuttamismalli. Siinä valtiontukihankkeet voisi toteuttaa ilman edellytystä kunnan osallistumisesta hankkeeseen. Vaihtoehdon etuna ehdotettuun nähden olisi, että valtiontuettujen laajakaistahankkeiden toteuttamiselle olisi yhdenvertaiset mahdollisuudet kaikkialla Suomessa, minne nopea laajakaista ei rakennu markkinaehtoisesti. Tällöin myös niiden kuntien alueilla asuvat, joiden kunta ei esimerkiksi taloudellisista syistä voi osallistua laajakaistahankkeen kuluihin, voisivat päästä osittain valtiontuella rakennettujen yhteyksien piiriin. Näin rakennettaisiin alueellisesti tasa-arvoisempaa yhteiskuntaa niin yrityksille kuin myös kansalaisille.

Leppäkumpu Arja
Mäntyharjun kunta - Kunnanhallitus 1.6.2020 § 78